СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ РІК XL. Ч. 55. Джерзи Ситі, Н. Дж., вівторок, 8 березня 1932. VOL. XL. No. 55. Jersey City, N. J., Tuesday, March 8, 1932. THREE CENTS.

ГУВЕР ВЗИВАЄ ДО НАСТУПУ ПРОТИ ДЕПРЕСІЇ

ПЕВНИЙ, ЩО ВІРА ПРИНЕСЕ ОСТАТОЧНУ ПОБІДУ. КАЖЕ, ЩО ВІРИТИ В МАЙБУТНЄ АМЕРИКИ, ЗНАЧИТЬ, НАЙМЕНШЕ РИЗИКУВАТИ.

ВАШИНҐТОН. — Прийшов час, коли треба збудити в Америці того духа, що зробив її великою, говорив президент Гувер у своїй промові, яку виголосив радіом, розпочинаючи „Бейбі Бонд" кампанію. Президент взивав населення купувати отсі бонди і пустити в рух переховувані по домах гроші, щоби в цей спосіб облекшити боротьбу з депресією.

Отся кампанія, говорив президент, дає кождому горожанинови нагоду присуджитися добрій справі й поводитися так, як наказує славна традиція краю, що побудована на змаганнях одиниць та на їхній відвазі, енергії й ідеалізмі.

Президент радив не покладатись у змаганнях піднести край на нікого, а тільки вірити у власні сили, бо тільки віра у власні сили і віра в світлу будучність Америки принесе побіду в боротьбі американського народу з депресією. Влада, кінчив президент, не дасть собі ради з лихом; вона не приверне добробуту, бо доконати цього може тільки нарід.

ЛИНДБЕРҐ ШУКАЄ РАТУНКУ В БАНДИТІВ.

ҐОПВЕЛ (Ню Джерзи). — Вся можлива поміч, яку дістали Линдберги від федеральної влади, стейту Ню Джірзи і десятка інших стейтів, не дала досі ніяких позитивних вислідів. У викрадення малого синка Линдбергів замотано Генри Джансона, моряка, котрий був у близьких зносинах з мисс Гов, нянькою дитини, але покищо, хоч його кілька разів довго переслухували, не довідалися поліція і детективи нічого такого, що вказувало би на сліди, по яких можна би дійти до того, що є з дитиною та де вона знаходиться.

Отсе все довело Чарлза Линдберґа і його жінку до того, що вони оголосили в пресі свою згоду на те, щоби справою вишукання дитини занялися два ватажки бандитів, Селви Спітелл і Ірвінґ Біц.

ПО ЦЕРКВАХ ДАЛІ МОЛЯТЬСЯ ЗА ПОВОРОТ ДИТИНИ ЛИНДБЕРҐІВ.

НЮ ЙОРК. — В католицькій і протестантській катедрі та в багатьох інших церквах рідних вір відмовлено минулої неділі спеціяльні молитви з проханням до Бога про милосердя над терпіннями Линдберґів і про поворот викраденого їм сина.

Разом з тим рідні проповідники заповідали, що викрадення дитини Линдберґів є заповідю гірших часів, які настануть, а які є випливом того, що люди відпадають від віри в Бога.

ПРОТИ НАКЛАДАННЯ З БАНДИТАМИ.

ДІТРОЙТ. — Священик Чарлз Кулін говорив радіом, що він приняв з острахом до відома повідомлення, що Линдберги удалися в переговори з ноторичними бандитами, щоби при їх допомозі дістати назад дитину. Він каже, що це завдання міг би виконати далеко краще перший-ліпший католицький сиротинець, котрому могли би звернути дитину ті, що її викрали, з повним довірям, що дістануть викуп та не будуть видані власті.

Він казав далі, що таке прохання, з яким Линдберґ звернувся до бандитів, вказує, що бандити є в Америці всемогучими. І це є те, говорив о. Кулін, до чого довела Америку прогибиція.

ЗАМАХ НА ПРЕЗИДЕНТА ПЕРУ.

ЛІМА. — Хозе Мельґар Маркез, член політичної партії, яка стояла в опозиції до влади, ранив револьверовим вистрілом Санхеза Сера, президента республики Перу. Разом з президентом ранено ще дві особи.

Замах відбувся в церкві, в якій було повно публики з найвищих сфер.

ЗІ ВСІХ СТОРІН ДОНОСЯТЬ ПРО ВЕЛИКІ БУРІ.

НЮ ЙОРК. — В неділю і понеділок шаліла здовж Атлянтійського побережа велика буря, яка наробила багато шкоди. Щодо жертв у людях напевно знати наразі те, що в Атлентик Сіти потонули пять членів побережної сторожі, які ратували потопаючих підчас бурі рибалок.

З усіх більших міст Америки наспівали в той самий час телеграми, які доносили також про великі бурі й жертви в людях.

МЕДВЕДІ НЕ ПЕРЕСПАЛИ ЗИМИ.

БІКОН (Ню Йорк). — Майор Велч каже, що по горах волочаться медведі, а люди кажуть, що вже йде весна, бо медведі пробудилися. Тимчасом, каже майор, що цього року медведі цілком не засипляли на зиму. Це він завважив перший раз за всі свої літа.

ПРОТИ ЕКОНОМІЧНОГО БОЙКОТУ.

НЮ ҐЕЙВЕН. — Професор Єйлського університету, Едвин Борчард, є проти економічного бойкоту, зверненого проти Японії. Він каже, що такий бойкот не приспішить мира, а тільки спровокує війну, бо бойкот є воєнним засобом, а не мирним.

СОРОМ ДЛЯ АМЕРИКИ.

Німецька та взагалі вся европейська преса багато пише про викрадення дитини у Линдберґа. Вся Европа одноголосно називає це скандалом для Америки й поличчям для її адміністрації.

ЯК ЧИТАЮТЬ У ПРАЗІ.

Прага, як інші великі европейські міста, має прилюдні міські виповичальні книжок. У минулому році в цих читальнях 942,903 читачів позичили 2,409,322 книжок. За рік число прочитаних книжок зросло на 304,387 томів. На кожного мешканця Праги припадає приблизно три книжки річно.

ПРИМУСОВІ ТАБЛИЧКИ.

Тернопільське староство розіслало по громадах тернопільського повіту мальовані таблички з нумерами домів у ціні 70 сот. Кожний селянин примусово мусить таку табличку купити.

БАТЬКО ТА СИН УБИВНИКАМИ.

У Княжій Любичі, повіт Рава Руська, через нещасне кохання трапилося нещастя. Донька селянина Івана Путка була судженою 22-літнього Івана Зубрицького, а опісля за радою батька зірвала з ним. Зубрицький прийшов з кількома парубками під хату Путка та напав на нього. З хати вибіг син Путка, 18-літній Олекса, і в обороні батька ударом сокири вбив Зубрицького. Обох Путків, батька та сина, арештували й привезли до Львова.

СПИСОВИЙ КОМИСАР, ЧИ ХЕМІК?

У присілку Янків (Ставчани, пов. Городок) був списовим комісаром учитель Антоні Касік (Поляк, хоч батько його Чех, а мати Українка). Цей то комісар не виповнював ніде рубрики „рідна мова", а на домагання людей говорив, що має приказ від надкомісаря Задорецького, учителя з села Оборошин, виповнювати ті рубрики вдома. Та селянин Михайло Данко, званий Бузьків, уперся і не хотів підписати аркуша, ну, і комісар мусів написати йому мова „українська"; одначе зараз в хаті залізничника Владислава Лепчака (Поляка) усунув цю рубрику хемічно за помічю т. зв. „плямозніка". Таких „попрawок" було дуже багато. Це все може потвердити навіть присягою в суді громадянин Іван Дідух, званий Сенів, списовий муж довіря і громадський асесор у Ставчанах.

СВЯТОЧНА КРАДІЖ В СОКАЛЬСЬКІЙ ЦЕРКВІ.

В першій день Різдва дав замкнутися в сокальській церкві св. Петра і Павла Микола Гринюк, мешканець передмістя. Це не була його перша спроба в цьому напрямі, та цим разом йому не повелося. Не тільки в касі не знайшов грошей — було всього 1.70 зл. — але ще люди почули, як він долотом вибивав собі діру в дверях, щоб утекти, і злодій попався в руки поліції. Там признався, що вже „вивіс" з церкви коло 400 зол., при чому виявив свого спільника, Василя Івашия. Поліція арештувала Івашия, але вкрай, таки випустила на волю.

ДЕБАТУЮТЬ НАД ТИМ, ЩО ТАКЕ ХАРАКТЕР.

В салі Школи Вихования Нюйорського Університету почалася в пятницю дво-денна конференція, майже вся присвячена спеціяльно справі характеру.

Різні вчені підходили до розуміння характеру з різних точок. Професор Зорбо з Нюйорського Університету говорив, що кожда суспільність старається встановити правила захования для членів родини, школи й громадянства, відтак старається впоїти ці правила в дітей та заставити їх відповідно до них поступати. Д-р Марк Мей говорив, що характер це здібність ходити старими дорогами й відвага шукати нових доріг. Д-р Старбок називав характером збірку тих думок, становищ і. захования, що ціхують дану людину.

ЩЕ ОДНА СТОРІНКА З КОНСКРИПЦІЇ.

В містечку Тарнаруда (пов. Скалат) переводив конскрипцію почтар (Поляк) і вчителька Бернардівна (Полька). Не досить, що не було двомовних аркушів, то ще на відповідь, що мова українська, вчителька Бернардівна кричала: „Що за українська. Еще бендзеце мелі Українєн, же попаментаце! Зрештон я о жадней Украіне дотичас не слишалам". Цікаво, що інспекторат надав таких учителюк, які про Україну нічого не чули.

ЧАСОПИСИ В БРАЗИЛІЇ.

В Бразилії виходить 2,950 часописів враз з періодичними журналами. Найбільше виходить у Сан Павло (703). Пєрана має 74, Ріо Ґранде до Норте лише 20.

НЕМА ХЛІБА ДЛЯ НАШИХ.

Про це, як на ділі виглядає польська добра воля, хай говорить один свіжий факт. Існує у Львові Будівниче Підприємство Закшевскі і Спілка, з якому працювали теж українські Українці. Аж ось. підприємство це заключило з міністерством договір у справі будови будинків для летунства в Скнилові. Підприємство на цьому зискало — бо матиме забезпечену працю на один рік, за яку певно будуть добре платити. Та за це потерпіли наші люди, яких без причини звільнено зі служби. На запит, поставлений дирекції, ця відповіла, що це вона зробила не з власної спонуки,

„ПОЛЬСЬКИЙ ЮРДАН".

Дня 6-го січня ц. р. святили в Сокалі на „Тшех Кругі" воду на ріці Белзі. На цей перший „польський Юрдан" поспішила маса цікавих, тож нічого дивного, що свято випало „імпонуйонцо". Новий латинський нарох взагалі виступає проти всякого релігійного „вслужиця", приймає грецький обряд за латинський, відтягає „неадецидованих" від церкви до костела, де вони не потребують „молитися до стовпів" (натяк на руштованя, яке ще залишилося з часу малювання церкви).

ОБЛАВА В КАРПАТАХ.

На полонинах біля Косова в часі облави на підозрілих осіб стріляли до втікаючого Дмитра Мирощука, раняючи його. Раненний упав зі скелі 20 метрів високої і забився.

УТРАКВІЗАЦІЯ В ПРАКТИЦІ.

В селі Мокре (на Волині) від 1925-го року існує утраквістична школа, цебто з українською і польською мовою навчання. Так повинно бути, а дійсностиж управителька школи, В. Петраніська, вчить виключно по польськи, а українську мову ігнорує. Ніби на кпини від початку цього шкільного року до цього часу дітям показала заледви чотири українські букви. Таке поступования учительки викликує серед батьків зрозуміле огірчення та нехіть до школи.

МУРИНИ ПОБІЛЮТЬ.

Вчені продумують, якби то барву людської шкіри змінити. До Лондону спровадили багато хамелеонів і роблять отакі досвіди: як замкнуть хамелеона до білої коробочки, то він по 30 годинах біліє, а як до чорної, то він уже по 10 годинах чорніє. А коли йому вирізати підшкірні желези, то хамелеон не зміняє барви. На цій підставі вчені дійшли до висновку: робити Муринам підшкірне встрикування субстанції з желез хамелеонів, і тоді Мурини стануть білими.

БАНДИТИЗМ, ЧИ ЗДИЧІННЯ?

Традиційним звичаєм пішли хлопці, члени читальні „Просвіти" в Столпині, пов. Радехів, вечором другого дня Різдвяних Свят колядувати на „Рідну Школу". Було три партії колядників. На них напали місцеві авантурники — розбишаки: Павло Смага, Ян Бира і Міхал Бартосевич (два останні — Поляки) під проводом опришка Івана Дзендзелюка, що був караний кількакратно за злодійство, і побили колядників колами. Тяжче побитих оглянув лікар, а справу передано постерунікові поліції в Топорові.

ІНЖИНІРИ КУХОВАРСТВА.

Англійське міністерство праці рішило завести у вищих школах і деяких професійних окремі катедри куховарства. Жінки, що здадуть іспити з цього предмету, матимуть титул „інжиніріз домашнього господарства" і зможуть управляти рідними господарськими підприємствами та шпиталями.

ВІДГОМІН КОНСКРИПЦІЇ.

В селі Довжневі, пов. Сокаль, була конскрипційним комісаром учителька п. Харкова. За те, що вона записала Українців римо-католиків на їхне бажання Українцями, зіхала до неї спеціяльна комісія на допит. Її взивали до Сокаля й Белза до суду, а коли вона не могла явитись, її відставили постерункові.

ВЖЕ НЕ БУДЕМО ХРОПІТИ.

Апарат проти хропіння винайшов один лондонський інжнір. Цей винахід має в собі мікрофон, що вводить у рух складний механізм. Коли особа в сні починає хропіти, апарат висуває голку, яка коле її так, що вона мусить прокинутися. Винахідник вірить, що цей апарат матиме успіх у численних подружах, які часто сваряться тому, що „друга половина" хропе і не дає першій спати. Апарат повинен би мати ще таку другу чародійну голку, від якої особа після прокиду мала би негайно знову заснути.

НОВІ ЖЕРТВИ БОЛЬШЕВИЦЬКИХ РОЗСТРІЛІВ

РУМУНСЬКА ПОГРАНИЧНА СТОРОЖА ЗІБРАЛА 200 ТРУПІВ УБИТИХ СЕЛЯН, ЩО ТІКАЛИ З УКРАЇНИ.

БУКАРЕШТ (Румунія). — Стрілянина на замерзлій ріці Дністер, що триває вже третій тиждень кождої ночі, була особливо жвава в ночі на 5 березня. В ту ніч більша група селян старалась перебратися з радянщини через Дністер до Бесарабії. На ранок румунська сторожа зібрала на бесарабській стороні Дністра ще кількадесять свіжих трупів. Таким чином за два останні дні румунська пограничная сторожа зібрала більше як 200 трупів розстрілених большевиками селян, які старалися втекти з рядянської України до Бесарабії.

Тоїж ночі на 5 березня румунська сторожа бачила на Дністрі двоє саней наладованих утікачами з України, які в околиці Тягині хотіли перебратися до Бесарабії. Радянська пограничная сторожа обсипала кулями втікачів. Одні сани таки дібрадися до бесарабського берега. На них було 6 осіб, між якими троє тяжко поранених. Другі сани залишилися посеред ріки, бо в них були постріляні коні, а що сталося з тими людьми, які були на тих санях, не відомо, бо румунська сторожа не може переєвести розсліду на радянській стороні Дністра.

Російсько-румунська слідча комісія негайно виїхала в цей район на слідство. Подібні повідомлення приходять також з інших пограничних румунських станиць, які лежать здовж Дністра, що свідчить про масову втечу селян з радянської України. В ночі на 6 березня на бесарабській беріг Дністра перебралися 16 українських селян, яких тяжко обстрілювали російські погранічні сторожі та чекісти.

ЗАМАХ НА РАДНИКА НІМЕЦЬКОГО ПОСОЛЬСТВА.

МОСКВА (СССР). — Недалеко німецького посольства поранено радника посольства, Фріца фон Твардовського. Напасник стрілив кілька разів з револьвера в задне віконце автомобіля, на якому їхав Твардовський до посольства. На автомобілі був прапор німецького посольства.

Рана не загрожує життю п. Твардовського, а кулю з рани вже витягнено. Напасника арештовано. Він називається Юда Штерн, 28 літ віку, й назвав себе бувшим студентом московського університету.

ЯПОНЦІ БУДУТЬ ДАЛІ НАСТУПАТИ.

ШАНҐТАЙ (Китай). — У район Шанґгаю прибуло ще пять тисяч японських жовнірів. Сподіваються, що загальне число японської армії тут буде виносити 70 тисяч. Японці пояснюють таке скупчення своїх військ тим, що Китайці все підвозять у район Шанґгаю свої підкріплення. Невеличкі бої відбуваються на всьому фронті в шанґгайському напрямі.

Китайці сподіваються дальшого наступу Японців у глибину Китаю з метою захопити в свої руки стодицю Нанкін.

ЯПОНЦІ ЗАГРОЖУЮТЬ ВИСТУПИТИ З ЛИҐИ НАЦІЙ.

ТОКІО (Японія). — Тут все більше зростає агітація за вихід Японії з Ліґи Націй. Японці чуються дуже вражені гострими виступами малих держав у Лізі Націй проти японської воєнної авантури в Китаю та в Манджурії. Офіційні урядові кола все більше прислухуються до цієї агітації, а тому можна сподіватися, що Японія виступить з Ліґи Націй.

МОСКВА БОЇТЬСЯ НАПАДУ ЯПОНІЇ.

МОСКВА (СССР). — Ґазета „Правда" вмістила більшу статтю про японську політику взагалі та про наміри Японії. Ґазета твердить, що Японія, закріпившись у Манджурії та забезпечивши собі спокій зі сторони Китаю, розпічне наступ на радянський Далекий Схід.

Ґазета говорить, що Японці сподіваються при помочи російських „білогвардійців" захопити східній Сибір до озера Байкал. Зпочатку для прикриття своїх намірів Японія сформує „незалежний" уряд білогвардійців, як це вона робить тепер у Манджурії.

ПАНБАЛТІЙСЬКА ЮНІЯ.

МОСКВА (СССР). — Кореспондент ґазети „Ізвестія" повідомдяє з Риги, що там закінчено переговори між Латвією, Естонією та Литвою в справі утворення юнії з отсих прибалтійських держав. Юнія має знаходитися під протекторатом Ліґи Націй.

Большевицький кореспондент говорить, що цей тісний блюк трох держав, за спиною якого стоїть Польща, буде скерований проти радянщини.

КІНЕЦЬ ФАШИСТІВСЬКОЇ АВАНТУРИ.

ГЕЛЬСІНҐФОРС (Фінляндія). — Урядові війська захопили головну кватиру фашистів повстанців і арештували всіх лідерів на чолі з генералом Валеніюсом. Фашистівські боєві відділи розпущені домів і таким чином повстання покінчено. В державі наступив повний спокій.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc

Edited by Editorial Committee

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:
Three cents a copy

One year	$ 7.00
Six months	$ 3.75
Three months	$ 2.00

Foreign and Jersey City Rates:

One year	$10.00
Six months	$ 5.00
Three months	$ 2.75

ПЕРЕДПЛАТА:
Поодинокоє число три центи.

На рік	$ 7.00
На пів року	$ 3.75
На три місяці	$ 2.00

В Джерси Ситі і Заграницею:

На рік	$10.00
На пів року	$ 5.00
На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи": Montgomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1838.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

БЕЗРОБІТТЯ Й КОНГРЕС

„Велфейр Комітеоф Ню Йорк Сіті" видала дві заяви про наслідки безробіття: Один рапорт відноситься до впливу безробіття на родину, а другий до занепаду життєвої стопи. Цей другий рапорт розкриває важні факти.

На основі докладних розслідів згадана Комісія виказує, що родини терплять через недостачу відповідної поживи. Діти, що давніше пили молоко, тепер пють каву, для них менше пожиточну, а навіть шкідливу. Діти їдять менше оточів і ярини. Мясо подають тільки раз на тиждень, або зовсім обходяться без нього. Рівень відживлювання стає щораз гірший.

Безробіття відбивається далі на здоровлі. Люди перестають ходити до приватних лікарів, а зате вчащають щораз більше до публичних лікарень. Ці знову перетяжені працею. Їх фінанси підорвані або й зовсім вичерпані. Хорі мусять ждати нераз тижнями й місяцями на свою чергу. Виздоровлюючі пацієнти мусить покидати шпиталь, заки ще зовсім виздоровіли.

Лікарі загально стверджують, що люди приходять без відповідного верхнього одіння, що спричинює часті катари, кашель, а відтак поважніші занедужання. Люди не вбираються відповідно вже не тільки для удержання здоровля, але навіть для одержання або задержання свого „джабу".

Публичні школи завважили наплив дітей з приватних шкіл. Багато дітей з публичних шкіл покидає школу з недостачі одежі або грошей на сніданя та шкільні прибори.

Цього року образ являється неначе обжалуванням проти конгресу, котрий просто нічого не робить, щоб облекшити тяжке положення безробітних. Повалення проєкту Ла Фолета й Костигена, які радили визначити на допомогу безробітним скромну, коли мірити розмірами потреби, суму 375 мільонів долярів, треба признати просто скандалом американського законодавства. Цей скандал тим більший, що згаданий проєкт домагався не видачі грошей на безпосередню допомогу, але на розбудову федеральних доріг.

Евг. Ованьский.

ІТАЛІЄЦЬ У СОВІТЧИНІ

„Іль Коррере дела Сера", найбільший і найкраще поінформований часопис Італії, помістив дуже цікавий допис з Москви свого спеціяльного кореспондента, Ческо Томазеллі, про те: „Як живеться чужинцеви в Совітській Республиці".

Послухаємо:

„Чужинець, що прибуває до Москви, очучмандіїй після 90 годин потягу, пожадливий до вражінь, але без знання мови, якою Пушкін і Толстой написали свої зразкові твори, кращає себе кілька перших днів найнещасливішою людиною в світі. Перше вражіння від Москви не з приємних. Безконечні вулиці, вкриті шаром брудного снігу, здовж котрих тягнуться низькі будинки в два або й один поверх, часто вибудувані з дерева; потік людей, що несеться по пішоходах, вкритих ледом, штовхаючись, напираючи, наслазячи один на одного, формуючи довгі черги перед крамницями; рух не інтензивний, але цілком безладний; трамваї з одним або двома причепами вагонами, що домагаються відкритого шляху довгими електричними дзвінками; розбиті автобуси з гальмами, що верещать, як металеві пили; тягарові вози, що наповнюють повітря гамором і димом; автомобілі приватні (має бути — в ужитку установ та високих комісарів —Е. О.) і для публики, — ці останні в жалю гідному стані, — з невмілими чи нахабними шоферами; низки важких санок, довгих, як катафальки, і санки на одне місце, з котрих візник мусить увесь час вигукувати, щоби не наїхати якогось піхотинця, або не попасти під трамвай, — і в улицях прибічних, ледви віддалених від центру, юрби хлопців на лижвах, що женуться за санками, чіпляються ззаду чи з боків, крутяться сміливо при самих кінських ногах чи під носом в автомобілі, — мальовничість на виглядає все мальовничість такого роду, що мимоволі увесь здригаєшся..."

В готелі перша відповідь, що приїжий отримує, є: „Все заняте". Але узброївшись терпінням, чесностю — завважує підроблені ключі, що відмикають всі ваші валізки, про рукописи, що відфотографовують без вашого відома, всепристусть агентів ГПУ, — це все тут є цілком нормальним явищем. Наглядає над життям чужинця є постійний, хоч і ненаявний. І поки чужинець витрачає гроші в своїй валюті, — все є добре; але коли починає платити рублями, певне розчарування, припавлене виявами недовіря, вимальовується на обличчі прислуги. Скажете — що за парадокс такий?! Ні, не парадокс! Чужинцеви прощається факт, що він є носієм буржуазних бактерій, лише під тою умовою, щоби він був одночасно носієм долярів. Совіти, як відомо, мають величезну потребу в закордонній валюті. Совітський рубель не ходить за кордоном, і тому всі виплати за кордоном треба робити в закордонній валюті. А тому навкруги чужинця формується ціла організація, що відповідає справжньому полюванню на чужинецьку валюту.

Візьмемо приклади. В чотирох чи пятьох готелях, влаштованих по європейськи де платиться за кімнату, що в Римі коштує 30 лірів, 100 лірів (більше 5 долярів) денно, є приписано платити за все в чужій валюті, найкраще — в долярах. Прислуга в кімнаті, прання білизни, прасування одежі, — все в долярах. Цікаво зазначити, що випрасувати убрання для чоловіка коштує тут два і пів долара. Тижневий рахунок за прання білизни людини, що не любить брудно ходити, виносить від чотирох до пятьох долярів. Маєте потребу в цигаретках, сірниках, картках з образками, чи в почтових марках — все це ви знайдете в готельному передпокою, але все — лише за чужу валюту.

Цю систему введено тепер і по готелевих ресторанах. Тут треба попередити, що ці ресторани є одинокі, де можна їсти відповідно до наших звичок і нашого смаку. Щоби втримати чужинця й дати йому, ілюзію, що він же в столиці, тут грає навіть маленька оркестра, що в певні години відступає своє місце джез-банді; двічі на тиждень дозволено танцювати модерні танці, і навіть зносяться присутність кількох нічних бабок, — все нумерованої примірники, як видання поза торговлею, що орієнтується переважно на доляра.

Входжу в один такий ресторан, що був один час найелегантніший в цілій Москві... У всіх столах повно людей, які їдять хапаючись, — людей, що у нас бачиш хіба десь у коршмах по передмістях: чоловіки з бородою неголеною від кількох днів, жінки, переважно дівчата в стані переходу з провінції до міста, незграбно вдягнені, що на них дивитися лише з огляду на їх молодість та сміливі погляди, та лінію тіла, що вирисовується під гольфами — яскравих кольорів, але зле зшитих і вельми злого смаку. Остання саля є майже порожня, — зарезервована для чужинців. Прислужник, підбігає дуже ввічливо і подає мені листу страв у трох мовах, де ціни, на перший погляд, вражають своєю скромністю. Але ілюзія не довго триває: ціни в долярах...

Але ось другий ресторан, — та все розуміється не з тих, де тарілки з цини, склянки ніяк не можуть бути прозорі, запах капусти панує над всіми пахощами, а шматки сірого паперу, який ми лекше уявляємо собі в зовсім іншому місці, служать одночасно клієнтам для втирання уст і прислужникам для складання рахунків. Тут не робиться різниці межи чужинцями й своїми; але є ліста з подвійними цінами. Отже — цікавий факт: страва, визначена в закордонній валюті, коштує менше від тої самої страви, визначеної в рублях. Наприклад, котлет, який коштує тут пів доляра, має на другій листі ціну не одного рубля, як мало би бути відповідно до офіційного курсу, але 4 рублі. Висновок: дійсна вартість рубля визначається чотири рази меншою від офіційного курсу.

Поширюємо поле наших дослідів. Чужинець, що переїздить через Росію, має потребу не тільки спати, їсти, курити цигаретки чи висилати картки з образками. Совітська держава поспішає назустріч його бажанням і відкриває особливі крамниці, які носять назву — „Торгсин", що і значить власне „Торговля з чужинцями"... Яка мета цих крамниць? Дуже проста: заволодіти всею чужинецькою валютою, яка входить в межі совітів: „Торгсин" тільки й те робить, що помпує доляри, марки й ліри. Зпочатку можливість переводити закупно в „Торгсині" була обмежена для самих чужинців, але тепер крамниці „Торгсину" відчинено і для совітських громадян. До таких упривілейованих осіб належать ті, що отримують гроші з закордону від родичів, або за свою інтелектуальну діяльність. В момент отримання грошей з державного банку пропонують (і вони мусять погоджуватися) вимінати гроші на бони для купівлі в „Торгсині"...

Крамниця „Торгсину", що для нас була би вельми посереднім базаром, є для совітських громадян ніби підвідділом земного раю. Ціни визначено в золотих рублях, але в касі приймається лише закордонна валюта, або бони „Торгсину" — отже нема ніякої можливости ні для кого придбати щось за паперові рублі...

Щодо якости краму в „Торгсині", то кореспондент стверджує, що вона є дуже низька: — „Це все совітської продукції, стандардного типу, без всякої пильности виробу й без ніякої естетики..."

Пролетаризація убрання, каже він далі, має той наслідок, що чужинця пізнати негайно серед тисячного натовпу. Але це ще було би нічого. Гірше те, що чужинець відчуває себе духово цілковито ізольованим. Кожна держава є вільна боронитись, як хоче, від своїх внутрішніх ворогів. Але засоби політичної профілякції, що їх уживають совіти, надають життю характер справжнього вигнання. Кілька часописів, що продаються лише в кількох визначених книгарнях, це виключно часописи, сприятливі совітському урядови, Те саме треба сказати про журнали й про книжки. Російський народ колись був славний легкістю, з якою володів чужими мовами; тепер однорока мова, що є трохи поширена поза інтелектуальними й дипльоматичними сферами, є мова німецька, котрої навчають у всіх школах. Після неї, але далеко ззаду, йде мова англійська. Щож до французької мови, то її визнають прикметою зарозумілости давньої аристократії, а тому вона підпала цілковитому остракізмові. Навіть ті, що її знають, воліють краще нею не говорити... Кожний жиє відокремлено: дипльомати в своїх амбасадах, закордонні спеціялісти в помешканнях, спеціяльно для них влаштованих коло фабрик, і т. д...

На цьому кінчаємо реферат першої кореспонденції Томазеллі. На жаль, всі кореспонденти часописів виїздять для ознайомлення з російським життям до Москви, а ніхто — до Київа, але фактичний опис життя в Москві може дати нам деяке уявлення і про життя на Україні. Лише погіршивши все у великій пропорції.

**Кожний сотик, кожний даток Нашій „Рідній Школі" в дар
Це майбутнього завдаток,
Це на ворога удар.**

**Рідна Школа — наша зброя,
Рідна Школа — це наш щит,
В Рідній Школі — міць героя,
Що неволю повалить.**

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.

І. С., Ню Йорк. — Революція в Росії підготовлялася десятками років. Найбільше над її підготовкою працювали партії: соціялістів - революціонерів та соціял - демократів меншевиків. Большевики до самої революції 1917 року були в меншости й не мали в собі комуністичної програми. Вплив їх на свідомі робітничі маси рівнався нулі.

Революцію перевели військо та маси, зреволюціонізовані назвалими вище двома партіями та тяжкими обставинами життя в Росії, а особливо її розбещеного поліційно-бюрократичною системою в державі. Революція в 1917 році в Росії сталася під впливом рішних дуже складних обставин. Вперщу чергу вона була виявом народнього гніву на царську бюрократію за всі ті знущання й муки, які нарід зазнав у царській Росії.

Большевики в революції 1917 року в Росії відограли незамітну ролю. Маси їх не слухали й за ними не йшли. Лише в десятім місяці по революції, коли в Росії панував соціялістично - демократичний уряд, большевики використали помилки того уряду, головно розчарування мас, яким революція не принесла відразу того, чого вони сподівалися. Большевики використали безсилля та паралїж влади й силою захопили владу в свої руки, щоб установити диктатуру меншости, себто диктатуру своєї партії.

На Україну вони прийшли війною, перемігши українські війська при помочі російської царської кавалерії, латиських стрільців і китайських та мадярських інтернаціональних військ. Тут вони також використали помилки українського політичного проводу, а вперщу чергу страшну втому українських мас та війська, що перенесли на своїх плечах усю тяготу Великої Війни. Большевики скористали також з того, що Польща й Румунія напали на Україну з другої сторони. Польща знищила при помочі Антанти - Галицьку Армію, а також систематично забирала запіллє й дезорганізувала та ницила Придніпрянську Армію, коли та опиналася на Волині та на Поділлю, ведучи війну з Москалями. Отже большевики знайшлися в тісному союзі з Польщею ще на довго до Різького мира й до договору, що гарантує недоторканість польських кордонів, себто приналежність українських земель до Польщі.

Царські генерали таксамо „хотіли" революції, як її тепер „хочуть" червоні генерали, що карними загонами нищать всі прояви народнього протесту проти Сталінової сатрапії.

С. К., Филадельфія. — Пишіть у дописах всі слова цілі, не скорочені. Не скорочуйте, як це Ви робите, „Укр.", або „Від.", чи яке інше слозо. Де Ви бачили в українській газеті, чи в книжці, а тимбільше в чужинецькій, щоб друкували скорочені слова? Завдаєте багато непотрібної праці редакції, яка мусить кожде Ваше слово доповнити, а іноді й догадуватися, що під тим скороченням криється.

В чужинецьких газетах такі дописи відразу йдуть до кошва. Бо годі шанувати допис того, хто не шанує своєї рідної мови.

Ніякий культурний нарід не може обійтися без шкільного товариства, яке в національній державі стає клітиною державно-освітнього апарату, а в чіпанній — доповнює її заняття чи недоглядн в освітній роботі. — Скільки більше значіння для бездержавного українського народу має „Рідна Школа" в старому краю! Памятаймо на це!

Яргорин.

НАД БОГОМ-РІКОЮ

(Історичне оповідання).

(6)

Кажучи се, козак быстро глянув ротмістрови в очи. Ротмістр поблід, та тільки на маленьку хвилиночку. Доміркувався, що ціль його походу вже не є тайною. Став підозрівати, що бугогардівський сотник в поході проти нього, та ще не має той певности, що польське військо справді прийшло з ворожими плянами проти Запорожців. Щоби з всі тої питання. Тепер буде козака видобути все те, що козак знав, або лиш вгадував про польський похід, ротмістр замітив:

— Не збагну, що значать твої слова...

— Ти питав, я відповів на всі твої питання...

— Ще не на всі, — перебив ротмістр. — Те ще не сказав, де тепер твій сотник зі своїм військом.

— Я вже сказав. Тепер він між Дністром і Богом.

— Бачу, що на се питання не хочеш відповісти. І ми оба тепер між Дністром і Богом...

— В котрім місци, не скажу. Бігме, не знаю. Знаю лише те, що вже не там, відки мене був вислав і де я його лишив.

— Тиж знаєш, де його знайти?

— Я гадаю, що не я його знайду, а він мене.

— Скільки війська з твоїм сотником.

— Як коли. Все стільки, скільки йому треба...

По хвилі мовчанки козак знов зачав:

— Я хіба вже відповів на

— Як ти плетеш такі цісеітниці, то з тобою взагалі нема що говорити.

— Твоя воля. Я питаю, ти можеш відповісти, або ні. Сидувати тебе не можу і не хочу. Коли ти не хооеш сказати, то ми вже знаемо, як воно е. Отже мій сотник каже тобі, що дорога до Гарду для тебе закалека. Також переказує тобі, що як гармат сам не завернеш, то вони й так до тебе не дійдуть... І ти ледви чи знайдеш дорогу назад до своєї батьківщини.

— Знайду без провідника.

— Я своє зорудував і відходжу.

— Іди з Богом... хоч гадаю, господар не пустив би тебе, не почастувавши. Радже тобі заждати, щоби йому не зруйнуєш його?

— Ти вдурів чи що?! — крикнув ротмістр. — Хто тобі сказав таке?

— Мій сотник сказав мені спитати тебе, чи ти прийшов сюди з сим наміром. Як ні, то сотник питає, нащо ти послав по гармати?

Ротмістр зміркував, що крутити вже нема що, бо його задачу козакам хтось зрадив. Сам не знав, як тепер поводитися: чи заперечити, чи признатися, що правда, чи взагалі залишити розмову з козаком. Подумавши хвилю, відповів питанням:

— Хто твому сотникови наплів такий міх несенітниць?

— Ти не хочеш відповісти на питання?

— Твоя воля. Я питаю, ти можеш відповісти, або ні. Сидувати тебе не можу і не хочу. Коли ти не хооеш сказати, то ми вже знаемо, як воно е. Отже мій сотник каже тобі, що дорога до Гарду для тебе закалека. Також переказує тобі, що як гармат сам не завернеш, то вони й так до тебе не дійдуть... І ти ледви чи знайдеш дорогу назад до своєї батьківщини.

— Знайду без провідника.

— Я своє зорудував і відходжу.

— Іди з Богом... хоч гадаю, господар не пустив би тебе, не почастувавши. Радже тобі заждати, щоби йому не зробити прикрости.

Ротмістр вийшов. Марина вже стояла з почастунком за дверми, ждучи на кінець тої, для неї і для її батька непожаданої розмови. Як тільки ротмістр вийшов, вона увійшла зараз в кімнату і на столі поставила миску.

— Зараз принесу решту — сказала і вибігла.

Козак не ждав на решту. Миску присунув до себе і взявся до лабки жареного індика. Марина надбігла і поставила перед ним другу миску і збанок, кажучи:

— Зараз буде й чарка.

Бігун вхопив збанок і несучи його до уст, крикнув:

— Не треба чарки, бо я мушу квапитися. Я взагалі не користавши би з вашої гостинности, як би не те, що я нині крім води ще не мав нічого в устах.

Коли Марина виходила по мід, вона переходила попри свого батька, що перечився з ротмістром. Почула тільки пару слів, які її занепокоїли. Тепер, коли козак встав і сказав, що хоч кортить решту, їсти, він мусів їхати, бо вже й так загаявся, вона заступила собою двері і сказала:

— Не туди. Ось відчинене вікно. Вилізь вікном. Як підеш попза сі вишні наліво, то попадеш просто на твого коня. Скоро сядь на нього і пускайся до фіртки, а чвалом дальше попри огорожу. Там сад не загороженний...

(Дальше буде).

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

КОТСВИЛ, ПА.

З культурної праці громади.

Минулого тижня, дня 25-го лютого, наш хор мав нагоду виступати між Американцями. В той то день організація „Масонів", мала свій зїзд і бенкет, на який запрошено український хор зі своїми програмами. В хорі виступило 50 співаків і співачок, в українських строях, які зробили дуже милі враження на присутніх. При появі о. Дмитрика, диригента хору, знаного Американцям, публика нагородила хор рясними оплесками. Хор співав 25 минут, і співав дуже гарно. Біда тільки з деякими хористами, котрі легковажать собі проби, а це дуже шкодить порядкови, бо такі спізнені не вміють співати, і дезорганізують інших. Поминувши це недостаток, український хор може собі тим виступом везде похвалитися, а також і українському імени.

Також виступали танцюристи під проводом п. П. Смука. Американська публика дуже гарно їх привітала, а особливо маленьку танцюристку і співачку Жалую, що не можу подати всіх по імени, бо їх не знаю. Треба дати признання п. П. Смукови й його танцюристам, що прийшли збільшити свої Українців в Котсвілі.

При тім мушу згадати і те, що в нашій громаді розпочинається школа танців під керівництвом п. Смука. Хоч біда і безробіття, люди таки стараються, щоби їх діти навчилися свого танку. Не обійдеться і тут без перешкод, але то все маємо надію, що з добротою, до терпа виступати вперед. Вже маємо гарний хор, аматорський кружок, безплатну дружину, а ще маємо мати своїх танцюристів. Котсвілські Українці не пожалують трудів і коштів для народної справи. Ідучи за добрим проводом, зростають чимраз більше в силу. Тепер же можна в нас почванитися назвою „Українець".

Місцевий.

ДАЙ МЕНІ, БОЖЕ!...

По городі ходжу
Тай думку думаю:
Дай мні, Боже, миленького,
Якого бажаю:
Щоб він вставав рано,
Сміданячко зварив
Тай на мене молодую
Ніколи не сварив.

По городі ходжу
Тай вишнаю вишню,
Дай мні, Боже, миленького,
Якого я мишлю:
Щоб не пив горівки,
Табаки не нюхав,
Чужих жінок не любив
Тай все мене слухав.

Бжу я городом,
Синій боз ламати;
Дай мні, Боже, миленького,
Що я хтілаб мати:
Щоб до ліжка каву приніс,
Казав спати знову
Тай всю „пійду" щоб мені дав,
Не йшов до сальону.

Васыль Кацюбій.

ПОДЯКА.

Я нижче підписаний, складаю щиру подяку головному уряду У. Н. Союза за скоре виплачення мені $50 запомоги з фонду запомогового. Щиро бажаю якнайліпшого розвою У. Н. Союза, який спомагає членів, що через каліцтво або слабість не є вспіли себе удержати. Також щиро дякую урядникам відділу 130 і всім членам за запомогу, що дали мені з каси дня 25. лютого 1932.

Антін Карпінюк,
член Братства св. Володимира, від. 130 У. Н. Союза,
Нью Йорк, Н. Й.

ЛИСТИ З КРАЮ.

ЛИСТ З ГАЛИЧИНИ.

Шандровець, 10/I, 1932.

Дорогий Брате!

Я від тебе отримав лист, за котрий дякую. Щодо мене й до моєї фамілії, то всі ми, Богу дякувати, здорові.

Ти питаєш, чому я до тебе не пишу. Таж ти добре знаєш, що я не маю грошей на оплату листа. А як би хотів я до тебе написати листа, то мені треба йти до роботи на два дні, щоби я міг заплатити за марки на лист. Як знаєш ти сам, що тепер Польща така богата, що навіть не вистарчає того, щоб два дні робити на оплату листа до Америки. Я хотів би дещо продати, та нема кому продати, бо кождий має своє на продаж, але нема кому продавати, а крім того все таке дешеве, що годі казати. Ні корови, ні безрогої нема що навіть і до міста гнати на торговищу.

Ти мене питаєш, як у нашім селі школа провадиться. Дуже добре. Та всеж, хоч у нас нема ані одного Поляка, але все таки влада намагається, щоб у нас учили польського „Отченашу". У нас був учитель Українець, але панови інспекторови Бережніцькому з Турки не подобалося; що учитель відповів інспекторови, що в часі виборів не буде мішатися до виборів. За це він його звільнив з посади.

Отой пан Бережніцький — Турки з великим завзяттям нищить українські школи й учителів. У біжучому році, в часі візитації школи, він був у нашім селі й не здрігнувся вести виборчу агітацію в класі, ставляючи малим дітям питання: як би вони голосували при виборах. Притім він вихвалював свою виборчу листу. Тимчасового учителя Баковича звільнив з посади за те, що той щиро заявив, що він до виборів не буде мішатися. На його місце до нашого села прислали нам якогось Мазура. Але й той тут не загрів місця, а мусів сам забирати свої лахи. Тепер знову маємо вчителя Українця.

Ти сам знаєш добре, як тут наші селяни дбають про школу. А колиб вони ще мали учителя Поляка, то вже напевно наші діти не зналивб української мови, бо в нас ще є закляті москвофіли, які були перед війною.

Чому ти дещо не напишеш нового з Америки? Правда, що в нас біда, але й в Америці нема гаразду.

Здоровлю тебе щиро й сердечно

Твій брат **Іван.**

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ.

ПРОВІДЕНС, Р. АЙ.

Ювилейний дар на Рідну Школу.

Товариство ім. Т. Шевченка, від. 73 У. Н. Союза, на звичайних зборах 15 листопада 1931 р. рішило відсвяткувати ювилейне свято Р. Школи. Товариство запросило до участи Сестрицтво „Любов", від. 177 У. Н. Союза, й спільним заходом цих двох організацій було уряджено 13 грудня 1931 р. ювилейне свято Р. Школи.

Святом проводив гром. Гр. Болюх, а секретарювали гр. Ів. Ворона й гром. Ст. Рекрут. Святочний реферат виголосив добродій Л. Ясінчук, делегат Р. Школи. Збірку, яку зібрано, віддала президія в руки делегата Р. Школи.

На річних зборах Тов. ім. Т. Шевченка, від. 73 У. Н. С., ухвалено дати з каси $50 як ювилейний дар для Р. Школи. Гроші вислано до головної Управи Р. Школи у Львові.

Мих. Свідер, секр.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

ХТО БІЛЬШЕ ЧИТАЄ, ТОЙ БІЛЬШЕ ЗНАЄ.

ДЕ СВІДОМІСТЬ, ПРОСВІТА, ПОСТІЙНІСТЬ — ТАМ СИЛА.

Це вже незаперечний факт, що народи, які сьогодня стоять високо культурно, завдячують це освіті і читанню книжок. Вони не жалують грошей на піддержання своєї літератури, не жалують часу на читання книжок чи газет, не дивляться байдужно на освітні потреби. Отже і нам треба памятати, що й перед нами отворена дорога до просвіти й до більшого поступу, тільки треба цю нагоду використати. На світі було би краще тоді, колиб усі народи стояли менше-більше однаково культурно і просвітньо, бо тоді мусів би один другого рівно трактувати. Отже читаймо книжки і часописи якнайбільше, а гарна будучність перед нами.

Всі члени Українського Народного Союза повинні памятати при купні книжок, що ввесь прихід з книгарні „Свободи" остається в їх організації, себто в руках самих членів У. Н. Союза.

Товариства, Братства й Сестрицтва Українського Народного Союза повинні памятати при замовлюванню книжок і друкарських робіт, що, замовляючи ці книжки й роботи в друкарні „Свободи", вони дають заробляти своїй організації, себто збогачують самих членів У. Н. Союза.

Щоби дати нагоду кождому мати хоч невеличку свою бібліотеку, книгарня „Свободи" постановила продавати кілька місяців книжки по зниженій ціні, яку подаємо внизу. Також імена всіх покупців будемо містити в часописі „Свобода", хоч би куплено книжок за найменшу ціну.

Нехай вибере собі книжок на		Нехай вибере собі книжок на		Нехай вибере собі книжок на	
Хто надішле		Хто надішле		Хто надішле	
$ 1.00	$ 1.15	$ 6.00	$ 7.40	$11.00	$14.30
$ 2.00	$ 2.35	$ 7.00	$ 8.65	$12.00	$15.60
$ 3.00	$ 3.65	$ 8.00	$10.00	$13.00	$16.90
$ 4.00	$ 4.85	$ 9.00	$11.25	$14.00	$18.20
$ 5.00	$ 6.10	$10.00	$12.50	$15.00	$19.50

УВАГА: До цеї оферти не належать книжки шкільні й молитовники. Шкільних книжок і молитовників не можемо продавати по зниженій ціні. Отже просимо покупців мати це на увазі, щоб висилали замовлення тільки на ті книжки, які подаємо тут у цьому списі:

За сестрою, оповідання з козацької старини, А. Чайковського — 35
† **Захар Беркут,** образ громадського життя Карпатської Руси в XIII віці, повість Івана Франка, опр. — 75
† **Збірка оповідань** для української молодіжи — 10
Збірка повістюк — 10
† **Збірник народних пісень і дум,** броп. 50, опр. — 65
† **З вершин і низин,** збірник поетичних творів Івана Франка. В додатку „Звідки листя" й „Великі роковини". У біографічнім нарисі Івана Франка (упр. Василь Щурат, с. 14 ілюстрацій, в оправі — 3.40
† **З Дніпра на Дунай,** оповідання й вражіння з часів скасування Запорожської Січі, А. Кащенка, видання 3-тє — 40
† **Земля,** повість Ольги Кобилянської, опр. — 2.00
† **З життя первісного чоловіка,** про життя первісних і сучасних дикунів — 35
† **З журбою радість обнялась,** збірка віршів, О. Олеся — 60
† **З історії релігійної думки на Україні,** Михайло Грушевського — 1.00
† **З культурного життя України,** нап. д-р Зенон Кузеля — 10
† **Злощасний самоцвіт,** повість з козацьких часів, М. Цеценея — 50
† **Звягиль,** оповідання, А. Крушельницького — 1.00
† **З минулого,** від гетьмана до Директорій. В. Андрієвський, опр. — 1.50
† **З минулого** (1917 рік на Полтавщині). Віктор Андрієвський, броп. — 50
Знання життя, д-ра С. Демидчука — 30
† **Знак чотирох,** детективний роман, нап. Конан Дойл — 25
† **Зоологія** для вищих початкових шкіл та гімназій з багатьма малюнками та барвними таблицями, нап. д-р Іван Раковський, броп. 50, опр. — 75
З років війни, сатиричні ілюстрації з європейської війни, оповідання й інше про старий край і Америку — 30
* **З філософії політики,** нап. д-р А. Крістензен, пер. Мих. Лозинського — 2.25

І.

* **Іван Дурак** та інші оповідання, гр. Л. Толстоя — 35
* **Іван Франко,** біографічно-літературний нарис — 10
* **Із звіряного царство,** перша сотня найкращих казок. Збірав В. Держицуха — 1.25
Ілюстрована збірка. Вуси (3 ілюстрації). — Катерина (3 ілюстрації). — Ніч і Семіраміда (2 ілюстрації). — Лист турецького султана Запорожцям та відповідь козаків. — Відповідь запорожських козаків турецькому султанови (1 ілюстрація). — Алькоголізм і діти — 30
* **Ілюстрована історія України** в 2-ох томах, М. Грушевського, в оправі — 3.25
† **Ілюстрована** свята Інквізіція, страшна смерть за віру в Бога — 30
Ілюстроване українське письменство в життєписах, д-р М. Плачинда — 1.50
† **Інституткa,** оповідання Марка Вовчка — 30
† **Історія України,** найновіше видання, Миколи Аркліса, с опр. — 3.50
† **Історія України,** 1-ий том: Княжий вік, II-ий том: Литовсько-польський вік. В. Будзиновський — 1.50
* **Історія боротьби віри з наукою,** Дж. Дрепера (переклав з англійського М. Павлик) — 1.50
† **Історія Греції та Риму** для школи й самонавуки, з 46 малюнками й 3 картами, написав М. О. Кояндер, Київ — 65
Історія заложення Злучених Держав Америки. — Самсон. — До тих, що сміються з дівої людини. — Сибіка щось по ночи водило і що то було (1 ілюстрація). — Бог на-землі (індійська казка). — Свати. — Дві вищої сили і недоля — 30
* **Історія Московщини** до Петра Великого — 15
* **Історія о возовторинім дикарю** — 40
* **Історія про гарну Магельону,** оповідання з давних часів, і **Про злодія в селі Гаківниці,** оповідання П. Куліша — 25
* **Історія про Луця Залимайка,** Ів. Наумовича — 30
* **Історія про сироту Івася** — 30

К.

† **Казки Гауфа,** опр. — 75
† **Казки братів Гріммів,** з передмовою словом, портретом автора і малюнками в тексті — 20
† **Казки братів Грімм** в чотирох томах з 180 малюнками, том I — 60
† **Казки Вільгельма Гауффа,** з 86-ма малюнками, частина перша (шість казок) — 60
† **Казки Вільгельма Гауффа,** з 82-ма малюнками, частина друга (пять казок) — 60
Казки про Циганів — 10
† **Казки Бехштайна,** ч. 1 — 50
† **Казки Бехштайна,** ч. 2 — 50
† **Кайдашева сім'я,** повість Івана Нечуя Левицького, з портретом автора і з передмовою Василя Щурата — 1.50
† **Кармелюк, Невільничка,** оповідання Марка Вовчка — 20
† **Кармелюк, Невільничка,** народні оповідання Марка Вовчка — 20
† **Квіт** в другі оповідання — 20
* **Князь і Жебрак,** знаменита повість американського гумориста М. Твена — 1.00
* **Книжка про Німеччину.** Німецький край, німецька праця, німецька культура. З причинками звісних осіб німецького життя і з багатьома ілюстраціями. В картон. оправі — 1.00
* **Кобзар** Т. Шевченка (в 1-ім томі — 1.00
* **Кобзар** Т. Шевченка (в 2-ох томах) — 1.50
Кобзар Тараса Шевченка, з портретом автора, сторін XVI+707, опр. — 2.50
† **Кобзар** Т. Шевченка, брош. — 1.50
† **Кобза та Кобзарі,** В. Ємець — 35
† **Козацькі пісні,** оповідання з козацької старовини, А. Чайковського — 75
† **Козацька пісня,** оповідання з козацької старовини, А. Чайковського, друге видання — 30
* **Коли зійшло сонце,** оповідання з 2,000 року, П. Крата — 30
† **Колядн і щедрівки** на Різдво Христове і Богоявлення, з додатком пісень страстних, воскресних і інших пісень церковних — 30
† **Контрасти,** нарис, В. Винниченка — 25
† **Коротка історія Козаччини,** нап. проф. Володимир Антонович, із передмін словом про життє та діяльність Антоновича, із портретом автора, образками гетьманів, картою України і уваганми д-ра Мирона Кордуби, друге видання — 30
Коротка історія Руси до зруйнування Запорожської Січи — 30
* **Короткий огляд української письменства** від 11-го до 18-го століття, Ост. Макарушки — 15
† **Короткий підручник на науки німецької мови** — 25
† **Кость Горіенко-Головко,** останній кандар Запорожжа, історичне оповідання А. Кащенка, видання 3-тє — 30
* **Кровавий шлях** (Шерльок Голльмс), в 2-ох частях, К. Дойла — 35
* **Кроваві діяманти,** новочасний роман, написав Фон Ром — 35
† **Кудерч,** І. Косоварів, історичне оповідання А. Кащенка, видання 3-тє — 1.25
† **Кузь та Грищунь,** оповідання В. Винниченка — 10
* **Культура, національність та асимілящя,** П. Понятенка — 30

Л.

† **Летючий корабель,** українська народня казка (з збірника А. Руданського), з 5-ма малюнками Ю. Магалевського — 10
Лис Микита. З німецького переклав Ів. Франко — 50
* **Листи з пекла** й інші оповідання — 25
† **Лист цинкаря до Люцитера і відповідь,** 2. Про алькоголь — 10
† **Літературні характеристики** українських письменників, І. Ївана Франка (поезія), нап. Антін Крушельницький, опр. — 1.25
† **Літературні характеристики** українських письменників, П. Маркіян Шашкевич, з ілюстрацями, нап. Богдан Лепкий, броп. 35, опр. — 50
† **Літопис** української революції, матеріали і документи, Ф. Доценко — 3.00

М.

Мала Історія України, напис. І. К. — 15
Марта Борецька, історичне оповідання — 10
І. Масьо, **2. Краса,** оповідання А. Чехова — 10
† **Математика,** практичні поради з арітметики та геометрії, Івана Андрушенка, опр. — 60
† **Мелянхолійний валець,** новеля Ольги Кобилянської — 10
* **Микола Джеря,** повість Івана Нечуя Левицького, з ілюстраціями Е. Турбіздуського — 2.75
* **Місяць свідок** і другі оповідання — 10
* **Молодий вік,** оповідання для молодіжи, Кн. 1 — 10
* **Молода Україна.** Провідні ідеї і епізоди — продовження праці Ізидора Мирного — 1.00
Монт-Оріоль, роман, Г. де Мопасан, пер. М. Шраг. Два томи — 1.20

Н.

† **На білих скалах,** повість Анатоля Франса, переклав Ів. Галущинський — 65
Навернений грішник, оповідання, Б. Яруса — 10
Назва України, з картами, нап. С. Шелухін — 10
† **На зелених горах,** збірка поезій, О. Олеся — 60
На вовк оповідання Г. де Мопасан, переклав М. Шраг — 10
* **Найкращі загадки і забавки** для старих і молодих — 25
Напад на Січ, оповідання Дапсая Мордовця, і **Павло Полуботок,** поема Ст. Руданського — 10
* **Наречена,** оповідання, Георгія І. Нельдихена — 30
† **Нарис римської історії,** нап. К. Лоський — 60
† **Народний Декламатор,** з передмовою словом і вступними замітками, 107 рідких віршів, опр. — 1.25
* **Народні казки, ч. 1.** — 10
* **Народні казки, ч. 2.** — 10
* **На стрічу сонцю золотому,** повість Марії Колцунів — 25
† **Наука природи,** вступні відомости ни 1-му класу гімназійному та для народних шкіл, нап. Поль Бер, переклад з французької мови під редакцією Т. Губенка, з 183 малюнками — 1.00
* **Наука про управу землі,** М. М. Белегая — 1.00
* **На фалях любови** (поезії); **Отпр** (слов'янська легенда), нап. І. Мулярчик — 10
† **Національне відродження австро-угорських Українців** (1772—1880 рр.), Вол. Гнаток — 10
† **Національне виховання,** Б. Клим — 10
† **Начерк історії української літератури,** написав Богдан Лепкий, книжка I, II, броп. 2.00, опр. — 2.75
† **Начерк соціольогії,** нап. проф. д-р Тома Ахеліс, пер. Якименко. В додатку: Поняття соціольогії по Зіммелю — 30
Начерк стилістики, поетики і реторики, д-р Конст. Лучаковського — 1.25
На чужині, оповідання за рідні пригоди в чужім краю, Івана Сліпого — 10
† **Наша рідна мова, географія України і характер України, Полїка і Москаля.** Написав проф. М. Возняк — 10
† **Наші казки,** з образками — 10
† **Не до пари, Панська воля, Максим Грімач, Отець Андрій, Дядсвин, Дивило Гурч,** народні оповідання Марка Вовчка — 30
* **Незабутні.** Літературні нариси Б. Лепкого — 1.00
† **Незвичайні дива природи,** А. П. — 10
† **Незвичайний злодій,** детективний роман, нап. М. Старик — 25
* **Незвичайні пригоди Матвія Сандорфа,** повість в 2-ох томах, Ю. Верного — 2.80
† **Некультурна,** новеля Ольги Кобилянської — 10
† **Не люблю — не слухай, брехать не мішай,** Т. Бешлієва — 10

"SVOBODA"
81-83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS.

QUESTIONS AND ANSWERS.

Q. What and where is the Ukraine? A. Since 1920 it has been one of the States in the Union of Socialist Soviet republics (Russia). It is bordered on the south by Black Sea, Crimea and the Sea of Azov, on the west by Bessarabia, on the north by White Russian S. S. R. and the province of Bryansk and on the northeast and east by the provinces of Kursk and Voronezh and by the North Caucasian area.

(New York World-Telegram, March 3, 1932).

LIFE UNDER THE POST-WAR EUROPEAN DICTATORSHIPS.

THE TERROR IN EUROPE. By H. Hessell Tiltman. 413 pp. New York: Frederick A. Stokes Company. $3.75.

Closely following Count Sforza's "European Dictatorships," "The Terror in Europe," while dealing with the same theme of post-war autocracies and having, necessarily, many points in common with its predecessor, is a valuable further contribution to the literature of recent political evolucion. The titles of the books suggest the difference of their treatment. Mr. Tiltman describes the functioning of Russian, Italian, Polish, Hungarian, Yugoslav, Rumanian and Lithuanian dictatorships in terms of the higher journalism, illustrating his points with well-documented concrete cases, while Sforza's method is that of the serene political philosopher more interested in broad humanitarian principles and the historical significance of this phenomenon than in individual cases. Both books reflect their authors' moral indignation at the destruction of parliamentary institutions, the denial of liberty, the complete subjection of the individual to the will of a despot with his Procrustean bed of autocratic State ideology. Very properly Mr. Tiltman devotes most of his space (about two-thirds) to the despotisms which, because of their size, military, economic and financial power, or potential, most dangerously threaten Western European civilization: those of Russia and Italy.

Like other dictators and reformers who have used the weapon of force majeure, declares Mr. Tiltman, the Communist leaders hold that the end justifies the means. Once grant this premise and the sequel of an absolutist State ruling its subjects in every detail of their private as well as public lives logically follows. Lenin's declaration that "freedom is a bourgeois dream" becomes comprehencible, and one perceives how in Russia "every law and decree must be considered not from the point of view of justice but solely according to its repercussions on the fortunes of the proletarian State." High Soviet juridical authority is quoted to the effect that law and justice are merely the handmaids of communism and can never be separated from party politics. We are reminded that only one Russian out of one hundred is member of the ruling party; that the denial of liberty of the press, speech, free assembly, unions, and so on, is merely a continuation and intensification of Czarist practice. The contempt for legality, which was a feature of the Czarist régime evidenced in the dismissal of the first and second Duma and in the highhanded methods of the Ochrana, is reaffirmed in the Soviet's disregard of its own laws and condonation of the Ogpu's terroristic activities.

While apologists may plead extenuating circumstances for the Red Terror of 1918-20, with its prison tortures, its orgy of blood-letting, its mass murders, because the Bolsheviki were fighting with their backs to the wall, no such excuse can be given for the Second Terror that succeeded it. For ten years Russia has been safe from invasion. Her only dangers are internal; but, supported by the powerful Red Army, an educational and propaganda system of extraordinary efficiency and the prestige of absolute economic mastery, the danger of a successful revolt is negligible. Yet she continues a policy of cold-blooded judicial murders, allows the Ogpu to shoot its victims without semblance of trial, exiles suspected enemies of the régime to the Solovetsky Islands in the Arctic Sea or to forced labor camps in the north. The number of these victims is variously estimated at between 140,000 and 650,000.

The terror in Poland involves the imprisonment and torture by Pilsudski of eighty-eight opposition members of Parliament and the "pacification" of the Ukraine — a ghastly business of sacked villages, tortured and murdered peasants, violated women. From 500 to 800 Ukrainian villages have thus been terrorized, merely because their inhabitants have tried to maintain their native culture and refused to be Polonized.

In the lesser dictatorships manifestations of the terror closely parallel those of their mightier neighbor States. One who doubts the relative success of democratic governments in dispensing liberty and justice to the individual and the greatest happiness to the greatest number need only scan these pages to learn how wretched in comparison is the lot of a man of good will forced to live under autocratic rule.

Drake De Kay.

(The New York Times Book Review, February 7, 1932).

МІТИНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ДІТРОЙТ, МІШ. Тов. Запорожська Січ, від. 75, повідомляє всіх своїх місцевих членів, що звичайні місячні збори відбудуться в неділю, 13 березня, в годині 1-ій пополудні, в салі де звичайно. Уряд просить усіх членів явитись на час, бо є важні справи до полагодження. На недополяглі сертифікати уряд дому буде кождого місяця збирати при розмові, а також просить виплатити свої дати, коли ще не виплачені до У. Н. Союза. — Ст. Сусуло, предс.; К. Лючик, кас.; В. Хлопак, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Бр. св. Петра і Павла, від. 102, повідомляє всіх своїх членів, що звичайні мітинґи відбуватися в неділю, 13 березня, зараз по Службі Божій, в салі церковній на Канкір і Вест 7-мій ул. Проситься кождого члена явитись на тім мітинґу, бо є дуже важні справи до полагодження. Довгучві члени повинні вирівнати свої заляглі, бо в противнім разі буде суспендований. — Іван Протарик, предс.; Микола Буско, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Тов. Сокіл повідомляє всіх своїх членів, що мітинґи відбуватися в неділю, 13 березня, в годині 1-ій пополудні. Проситься всіх членів прибути на ті збори, бо є важні справи до полагодження. Буде також справа зміни відділів. Членів, що не вспіли виплатити свої належності і забрати свої календарі. — Тимко Кльоч.

ДІТРОЙТ, МІШ. Тов. ім. Івана Франка, від. 146, повідомляє своїх членів, що мітинґи відбуватися в неділю, 13 березня, в годині 1-ій пополудні, в салі Українського Народного Дому, 12340 Мекбей Ейв. Проситься членів прибути на ті збори, бо справи до полагодження. Котрий з членів не має грошей, нехай не журиться, зі товариства не виключається, а прийде і скаже перед членами, що не має грошей, то може відложити. Хто сего не зробить, буде суспендований. Також просимо, котрі ще не вписали своїх дітей до У. Н. Союза, щоби вписали їх на мітингу. — П. Андрушик, секр.

ЛОРЕЙН, О. Бр. св. Андрея, від. 128, повідомляє всіх своїх членів, що звичайні мітинґи відбудуться 13 березня, в неділю, в годині 1-ій пополудні, в салі Васіля Фурдина, 2441 1ст 29 ул. Проситься членів явитись якнайліпше і членкиня прибути на мітинґ, бо є дуже важні справи до полагодження, котрі буде вже зачаті минулого місяця. — Мих. Зорко, предс.; Іван Шутяйло, кас.; Вол. Карпусь, секр.

ВОНҐСТАВН, О. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 236, повідомляє своїх членів, що позамісячні членів, що квартальні мітинґи відбудуться 12 березня, точно в годині 3-ій пополудні. На ті збори кождий член має явитись в означений час, бо є важні справи до полагодження. Довгучві члени мають вирівнати свої заляглості, бо в противнім разі будуть суспендовані. Також просимо члена статута, п. Павлишин, предс.; І. Сухий, кас.; Н. Вілик, секр.

БАЛТІМОР, МД. Бр. св. Трійці, від. 320, повідомляє тих своїх членів, що квартальні збори відбудуться в неділю, 13 березня, точно в годині 1-ій пополудні, в салі церковній. Обовязком є кождого члена на збори прибути, бо є важні справи до полагодження, в яких уряд сам не може рішити. Довгучві члени повинні вирівнати свої заляглості, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Гр. Задорожні, секр.

ПРОТОКОЛ

РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ ВИКОНАВЧОГО КОМІТЕТУ ОБЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В АМЕРИЦІ.

5)

Дискусія над рефератом.

о. Пелехович запитує делегата, чи кацапство у Східній Галичині має ще яку силу.

Ясінчук: Українська національна свідомість зросла дуже поважно. Тимсамим отже кацапщина розлітається на очах; вона вже доживає свого віку. Кацапщина найбільше утвердилась на Лемківщині, але і туди вже дійшла українська ідея. На Лемківщині тепер уже маємо українські кооперативи, які причиняються до піднесення національної свідомости. Маємо вже Народний Дім у Сяноку, українську бурсу в Дуклі, а також приватні українські школи, підтримувані жертвами місцевого українського населення. Нема сумніву, що з часом наша Лемківщина буде вповні українська.

о. Пелехович запитує, як відносяться польські діячі до українського населення, — чи стараються вони не наражувати собі Українців.

Ясінчук: Поляки, це державники. Ми вагалися в часі боротьби за нашу державність, в нас була толеранція: ми хотіли дати рівні права чужому населенню нашої землі. В Поляків не так. Вони безоглядні і справа польської державности в них стоїть на першім місці, отже про якусь толеранцію в них нема й мови. Увесь польський провід однодушно поставився проти наших змагань. Коли перед розпадом австрійської імперії в 1918 р. запитували польського соціалістичного посла Дашинського, — про якого в нас думали, що він відноситься прихильно до українських справедливих змагань, — що він думає про Україну, то він дав таку відповідь: „Тепер у політиці настала нова мода — українська".

Тепер, прим., польські соціалістичні посли ставлять у соймі внесення про автономію для Східної Галичини, алеж вони добре знають, що таке внесення не перейде. Навіть польські противники мілітаристичного уряду Пілсудського признають йому сто-процентову польськість. Польське громадянство черпає свої інформації з україножерної польської преси. Та преса подає нераз самі найбільше фантастичні, далекі від правди інформації про український рух. Поляк не дасть 20 грошів за українську газету, — це тільки в нас так діється, що богато Українців як в краю, так і в Америці, купує польські газети і тим їх спомагає. Оповідає про польського діяча, який не хотів наражувати собі Українців і хотів між них розпарцелювати свої добра. Зараз польська преса оголосила некрольог (посмертну вістку) того діяча, у якім було написано: „Умарл для Польскі, спшедал свойон земен Русіном".

о. Пелехович: Чи загал українського духовенства є патріотичний?

Ясінчук: Більшість духовенства без сумніву по стороні свого народу. Такі священики знають, що вони наражуються на шикани, на процеси і переслідування. Нині яких 50 до 60 священиків через це не мають місця. Такими священиками кидають з місця на місце, що рівнається руїні. Богато священиків є в проводі різних інституцій, але не тому, що вони священики, а тому, що загал має до них довіря через їх працю.

Д-р Галан: Усю відповідальність за тяжке положення Українців ми складаємо на Поляків. Але факт остається фактом, що укр. політичні партії в краю не створили одного спільного фронту і проводу. Чи не поставити нам від імени української імміграції в Америці домагання, щоби всі політичні українські партії об'єднались і створили один сильний національний провід? Без того ціла українська акція ослаблюється, роздроблюється. Супроти польського походу проти всього, що українське, партійні різниці поміж Українцями повинні зійти на друге місце. Недавно ми бачили, що сталося в Англії: провідник робітничої партії, в імя інтересів нації, зірвав цілком зі своєю партією, наражується навіть на це, що та партія, для якої він був душею, його викидає. Ми поневолений нарід, тому в нас тимбільше дроблення на партії шкідливе для національних інтересів.

Знаємо тут дещо про українські інституції в краю. Але нас Старий Край не так добре знає, а ще менше розуміє. Прим. тепер відносини до нас товариство „Просвіта" і жадає $20,000 позички на сплату довгів. Яке це наївне. В який спосіб може Обєднання постарається про таку позичку? Хто її дасть? Д-р Коберський, один з наших визначних економістів, видав книжку для господарсько-економічного виховання селянства. В краю того роду освітня робота конечно потрібна. „Просвіта" такої потрібної книжки не видала.

Крім кооператив не бачимо в краю ніякої іншої господарської організації.

Нам говорять про інвестиції в краєвих фінансових інституціях. Інвестиція того роду добра річ. Але яка гарантія для вкладчиків на випадок банкрутства тих інституцій?

Є у Львові Наукове Тов-о ім. Тараса Шевченка. Найважнішого відділу — господарського, — те товариство не має. Видає воно ріжні старі матеріяли, які не мають практичного примінення до потреб наших мас. Видавання тих старих матеріялів можна вважати люксусом, на який може собі позволити державний нарід. Колиж група наших студентів перевела незвичайно докладні студії Карпат і хотіла видати книжку, яка булаб дуже придатна на час війни, Тов-о ім. Шевченка відмовилось ту книжку видати.

Є у Львові Тов-о Опіки над інвалідами. Стрілецька Громада у Филадефії перша підмогла потребу будови Дому для Інвалідів. На ту ціль Обєднання зібрало в Америці коло $30,000. Можнаб з того сумою приступати до будови, але довідуємось, що на такий дім ще нема пляну нема, а дехто навіть говорить, що нема потреби такий дім будувати.

(Далі буде)

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

МАЯЧЕННЯ „КУРЄРКА".

Шевченко замість Христа.

Відомий краківський свящійший бруковець, що веде перед у протиукраїнській нагінці, „Ілюстрований Курєр Подзєни", в ч. 14 з четверга, 14. січня 1932, поміщує допис зі Східної Галичини (в тексті Малопольски) — як каже, з поважної сторони, що своєю сенсацією переходить найсміливішу людську фантазію. Зміст цього допису під наголовком „Шевченко яко український свєнти на главним олтаржу рускей церкві" такий:

„В сели Гаядки, пов. Тернопіль, місцеві лобожні Українці (як звичайно, „Курєрок" слово Україні подає в дальших) по нараді між собою рішили купити до тамошньої церкви два святі образи. Одним з них мав бути образ Ісуса Христа, а другим портрет Тараса Шевченка. Образи закуплено справді і ціла громада пішла до церкви, щоби повісити їх на головному вівтарі. Тут виявилися труднощі. На вівтарі були два місця — одно на фронті, а друге скромне на боці. Не знали, де повісити образ Христа, а де Шевченка. Відозвалися голоси, що на фронті має бути Шевченко, бо він був Українцем. В церкві зчинилася сварня між сторонниками Христа і сторонниками Шевченка. Коли сторонники Шевченка повісили його образ на головному вівтарі, то противники Шевченка його зняли і на його місце повісили образ Христа. Так робилено кілька разів, аж остаточно на вівтарі остався образ Христа. Цеї зневаги Шевченка не міг знести один із завзятих українських патріотів. Прискочив до вівтаря, вирвав образ Христа, кинув його під ноги присутніх і на його місце завісив образ Шевченка. І висить досі Шевченко, новий „український свящий", у головному вівтарі в Гядках. Так виглядають — кінчить допису вач „Курєрка", — навіть релігійні насадки церковної політики, що її пропагує в уніятській церкві в Польщі капітула з гори св. Юра".

Ми подали якнайточніше повний зміст цього допису, що може бути хіба сценаріем для фантастичної американської фільми. А тепер, що є на річі?

Село Гядки разом зі сусіднім селом Плесківці належить до греко-кат. парохії в Черніхові, пов. Тернопіль, де парохом є теперішній тернопільський декан о. Йосиф Грицай, один з наших чільніших громадян у повіті. Справами церкви займається ревно, не вирікаючися і народньої праці і поза церквою у своїй парохії. Його парохіяни у всіх трох громадах — отже і в Гядках — є приміримі християни і нікому з них не прийшло навіть на думку викидати Христа з церкви чи з головного вівтаря в церкві і замість нього поставити там портрет Тараса Шевченка. Коли би щось подібного сталося, то давно зачала би там урядувати поліція і булиб арештували за тяжкий злочин зневаги релігії з § 122 буква б) обовязуючого австрійського карного закону, за що по § 123 цьогож закону грозить кара вязниці від одного року до пятьох, а навіть до десятьох літ.

Описаний у згаданому вище допісі „Курєрка" факт не мав взагалі ніколи місця і якийсь доморослий польський патріотник прямо надув здорово редакцію „Курєрка", знаючи, що вона помістить і найбільшу нісенітницю, коли йде про дискредитування перед безкритичною польською товпою ненавистних Українців і неменше ненавистної греко-кат. церкви.

Супроти того, що редакція „Курєрка", помістивши повищий допис свого кореспондента, поширила свідомо неправду, о. декан Йосиф Грицай післав через посла д-ра Степана Барана, адвоката в Тернополі, відповідне спростування, жаліючи під санкцією пресового закону його поміщення в одному з найближчих чисел „Курєрка".

НАВІТЬ НАЙБІЛЬШЕ ХОРІ НЕ ПОВИННІ ТРАТИТИ НАДІЇ

Недавно винайдено новий інструмент НЮРОКАЛАМЕТЕР, який має велике значіння для хорих людей.

Немов чудесне око — цей інструмент проглядає всі части людського тіла — тимсамим викazує, де є причина людської хороби. Як рідні хороби не називаються — приміром: болі голови, грудей, жолудка, нарок, недокровність, параліж, ревматизм, нервовість, колення в крижах, лопатках, колінах, безсонність, жовчеві камінна, всякі так звані жіночі недомагання і дітячі слабости — кождая з сих хорób має свою остаточну причину. Кождий хорий — по приложению сего инструменту до тіла — буде власними очима бачити, де знаходиться причина його хороби. Офіс д-ра Joseph Miller, 99 Harrison Pl., Irvington, N. J., має сей знаменитий інструмент для вигоди і потреби хорих людей.

Всі, що шукали на здоровлю — без рішниць, чи їх хороба тревалодовго чи коротко — нехай будуть доброї думки. З найбільшої хороби можна повернути до здоровля, коли дійсна причина слабости є добре розпізнана. Місце і причину Вашої хороби докладно новий інструмент НЮРОКАЛАМЕТЕР. Зайдіть до офісу вряд з Вашими кревними і знакомими, нехай вони також переконаються на власні очи.

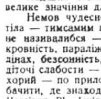

Моя недуга була дуже тяжка і довга, здавалося мені, що вже ніколи не вернуся до здоровля.

Я терпіла кілька літ на болі голови, шлунка і тіла. Я удавалася за порадою до лікарів і ужила всякі лікарства, вони не помагали. Також їздила на лікування до старого краю, і це мені не помогло.

Тоді я постановила попробувати методу д-ра Милера і не завелась. В короткім часі я почала приходити до здоровля і сил, вкінці я цілком здоровіла.

МАРІЯ МУХА.
108 Lowell St., Carteret, N. J.

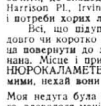

Через 2 роки я терпіла сильно на шлунок. Нічого не помагало — наконець через лічення д-ра Милера я видоровіла.

СУЗАННА ВИПАРЕНА.
147 Leslie Street, Newark, N. J.

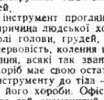

В моїх недомаганнях жолудка і колення в боках приноровлював я природному методу д-ра Милера і надзвичайно добрим вислідом.

Поручити можу тому д-ра Милера совісно кождому хорому.

ЙОСИФ САЛІГА.
421 E. 74th St., New York City

Через три роки я терпів сильно на колення у правому боці і неприємні болі в лівому боці. Уживав я всякі лікарства, але болі не щезали. Тільки коли я піддався лічению методам д-ра Милера, болі почали уступати і мині я цілком здоровий.

В. ХОМИЦЬКИЙ,
389 — 16th Ave., Irvington, N. J

Dr. Joseph Miller, D. C. Ph. C.
99 Harrison Place, Irvington, N. J.
Telephone: ESSEX 3-7278.

ДОЇЗД ДО ОФІСУ: З Ньюарку Springfield Ave. стріт-кара або „бос"; Clinton Ave. стріт-кара з написом Irvington або Clinton Ave. „бос" нумер 16. Доїзд до Harrison Place.

Офіс отворений кождого дня від 9-тої рано до 8-мої вечір. В неділі і свята — від 9-тої рано до 1-шої пополудні.

КИТАЙЦІ ПЕРШІ ВІДКРИЛИ АМЕРИКУ?

Тепер уже є зовсім певне, що Христофор Колюмб, як причалив у 1492 році до острова Гуанагані в Малих Антилях, не був перший, що ступив на американську сушу. Вже перед ним припливли там були норманські вікінги (коло 1000 року), яких оселі платили податки папі римському.

Один бразилійський учений догадується, що до гирла Орінока дістався були ще перед Христом Фенікійці.

Це були пришельці зі Сходу. До них належить і це дивне плем'я, яке жиє в уяві Мормонів, а яке, мовляв, принесло до Америки культуру, похожу на жидівську. Відси вийшла також американська культура Тольтеків і Азтеків, яких, як кажуть їх святі книги, в судний день відвідав після воскресення сам Ісус Христос під іменем Квестьлькоатль.

Та Америку відвідували також із Заходу. Старі китайські літописи говорять про буддійського черця Гуі-Шена, який — як вони твердять — в 7-мім столітті після Христа відвідав землю на Сході, звану Фу-Сань, Опис тієї землі дуже схожий з тодішнім Мексиком. Фігурки слонів, знайдені в тамошніх розкопках, а також такі назви, як Гватемала, Гватімозін, які треба виводити від імени Будди „Готама", доказують про культурні звязки старинних Мексиканців з азійською культурою.

Зновуж сер Роджерс твердить, що ще в 12 тисячоліттї перед Христом прийшла якась раса з Азії в місцях нинішнього Берінгового проливу. Тоді там була ще злука з сушею.

Була це, мовляв, спеціяльна раса, яка дісталася аж до Каліфорнії. Та місця їх первісного побуту можнаб шукати також на Аляскі. Мова тут про племя Шумашів, які заходили й до Мексика. Там у Санта Барбара стрінувся з ними подорожний Габрільо в 1542 р. Був це нарід жото-бурої краски, що зодягався в кожухи, а живився рибами. Після приходу Еспанців вони підупали, а в 1884 р. було їх уже лише 40.

Шляхом тих Шумашів прийшли території нинішньої Кореї до Америки (як твердить антропольог д-р Гердлічка) також предки нинішніх Індіянів. Сталося це в передісторичних часах.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ТРИ СВЯЩЕНИКИ Укр. Нар. Гр.-Кат. Церкви можуть обійняти парохії сейчас. Просимо писати до секретаря Укр. Народньої Гр.-Кат. Церкви:

Rt. Rev. W. DRAPAK.
2430 W. Chicago Ave., Chicago Ill.

РАДІЯ, книжки, годинники з українського виробу, рекорди, фонтанові пера, перенисні карточки можна набути в

Rusalka Music & Book Co.,
131 Howard St., Newark, N. J.

P. S. Радія доставляємо видалі 60 миль.

УКРАЇНСЬКЕ БЮРО ПРАЦІ

ПОТРЕБУЄ людино 20 до 45 літ, чат до домішньої праці, як рівнож вейтерок до ресторації.

Прошу голосистися на слідуючу адресу:

TOMPKINS SQUARE AGENCY,
3 St Mark's Place,
NEW YORK CITY.

На 8-мій ул. між 2-гою і 3-тою [illegible]

Д-р Н. Я. МИХАЛЕНКО
УКР. ЛІКАР-ХІРУРГ
1718 WEST GIRARD AVENUE,
PHILADELPHIA, PA.

Урядові години: від 9 до 1. рано
1 до 5 попол. і 7 до 9 вечер.
Telephone: Stevenson 9620

Phone: Main 5720.

O. E. MALISKY,
УКРАЇНСЬКИЙ АДВОКАТ
512 Society for Savings Building
CLEVELAND, OHIO

Вечерами: 2732 West 14th Street
Phone: Prospect 7597

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР,
ХІРУРГ І АКУШЕР
153 AVENUE B.
NEW YORK, N. Y.
(межи 9. і 10. ул.)
Tel. ALGONQUIN 4-8625

Урядові години: рано від 10 до 11, вечір від 6 до 8. а в неділю після умови.

DR. M. SMITH
перенїс свій офіс під число
9 LIVINGSTON PLACE
NEW YORK CITY
pir 16th Street (ч. 318 East
напроти нового шпиталю межи
1st Ave. і Stuyvesant Park.
Telephone: Stuyvesant 5760

Phone: Brunswick 7187.

АДВОКАТ
Б. ПЕЛЕХОВИЧ
2300 WEST CHICAGO AVE.
CHICAGO, ILL.

Практикує у всіх судах найстись переглядінем обстрактів, виготовляє контракти купна продажі; переспроваджує спадкові справи; полагоджує старокрайні патентові і прочі справи.

ЧЛЕН БАРУ ЧИКАГО

666
ПЛИН—ПАСТИЛЬКИ—МАСТЬ
666 плин або пастильки, уживані внутрішно, або 666 мазь зверхньо, стосовлять повне правдиве лікування на простуду.
Найуспішніші відомі ліки.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ
В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ.
Tel.: Orchard 4-2568
NEW YORK CITY
129 E. 7th STREET.

ПРОСТУДИ

Загальні простуди часто розвиваються у запалення легенів і інші сильні недуги.

БУДЬТЕ ОБЕРЕЖНІ. В першій простуді або інфлюенці заживайте ряд годинних дозвіл PARTOLA. Це прочистить шлунок і кров та відвяжить вади природній опір-силу.

У всіх лїпших аптиках або вишлють $1 по всьому світу.

Partola Products Co.,
162 No. Franklin Street,
Chicago, Ill.

PARTOLA THE MINT CANDY LAXATIVE

НА КОНЦЕРТІ АБО ВІЧУ
хочете виступити з патріотичною мовою, купіть собі
ВСТУПНІ СЛОВА І ПРИНАГІДНІ МОВИ
о. М. КІНАША
Ціна книжки з пересилкою 1 долар.
„SVOBODA"
81-83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

ТАРЗАН І ДОРОГОЦІННОСТИ З МІСТА ОПАР. (82)

Лейді Грейсток рішила за всяку ціну ратуватися. Вона почала поволі переконуватися з боку на бік у напрямку до дерева. Вона пильно слідкувала за львом, що їй малпу. Лев час від часу позирав у її сторону, але на щастя, вона саме тоді спокійно лежала. Отож він не зважував її руху. Нарешті лейді Грейсток відкотилася далеко від льва, але до дерева було також не близько. Лев очевидно щось запримітив і став пильніше придивлятися.

Лейді Грейсток лежала ні жива, ні мертва. На віддалі вона відчувала, як до самих кісток її проймає страшний погляд хижака. Чим далі, тим більше нерви її напружувались і годі вже було витримати, щоб знову не зомліти. Вона рішилася на останній крок, що викликав у ній розпуку і рішучість хоч умерти, але ратуючись. Лейді Грейсток скопилася на ноги й що було сили кинулася бігти до дерева. Лев умить стрілою понісся до неї.

Лейді Грейсток не чула землі під собою. Коротка хвилинка здавалася їй годинами. Серце завмерло зі страху, в очах темніло. Страх її збільшувався ще тим, що за кождим кроком вона чула рев льва все ближче себе. Здавалося їй, що страшні пазурі хижака вже полоснули її по спині й вона летить у провалля забуття. Не зчулася сама, як опинилися на дереві й блискавкою подрапалася вище. Лев махнув лабою, щоб ударити її, але вже було запізно.

Страшенно розлюючений звір так ревів, що в страху все, що було близько живе, тікало в джунглі від страшного Нуми. Він пазурами дер кору на дереві так, що аж тріски довкола летіли. Гриз дерево зубами й лютував. На недоїджену малпу кинулися гієни. Лев з лютістю кинувся до них, лишаючи свою жертву на дереві. Наступила ніч. Лейді Грейсток приметилася на гілляці й скоро заснула від перевтоми, а Нума знову підійшов ближче до дерева.